

ОХОРОНА ПРАЦІ В ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

*Існюк С. Ю., студ. (гр. ЛЕ-81, ІХФ КПІ ім. Ігоря Сікорського);
Ковтун А. І., к.т.н., ст. вик. (каф. ОППЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського)*

Анотація. У статті наведено причини травмування працівників лісової галузі. Детально описано заходи безпеки працівників під час виконання робіт, пов'язаних з лісовим господарством.

Ключові слова: лісове господарство, дерево, ліс, травмування працівників, ризик, лісосічні роботи.

Abstract. The article presents the causes of injury of forest workers. The safety measures of employees during the work related to forestry are described in detail.

Keywords: forestry, tree, forest, injury to workers, risk, logging works.

Вступ. Лісова галузь завжди була і буде пов'язана з небезпекою. Згідно з чим завжди є ризики виникнення ситуацій, які можуть принести до втрати здоров'я та життя людей, екології та матеріальних ресурсів. Значна кількість нещасних випадків на виробництві у лісовому господарстві трапляється внаслідок падіння на працівника дерев, колод під час сортування або навантаження. До того ж існують випадки падіння працівника з висоти: з драбини чи кузова автомобіля під час обміру завантаженої лісопродукції. Ще одним досить поширеним прикладом нещасних випадків у лісовому господарстві є отримання травм, заподіяних особами, які не мають відношення до виробничого процесу. Стосуються вони такого явища, як браконьєрства, тобто незаконної вирубки лісів.

Аналіз стану питання. Причинами травмування працівників лісової галузі є недостатній контроль керівників щодо дотримання працівниками вимог безпеки під час виконання робіт, за дотриманням працівниками виробничої та трудової дисципліни; низьке забезпечення спеціальною технікою при проведенні лісосічних робіт; з боку працівників – це людський фактор та недотримання правил охорони праці.

Мета роботи: аналіз основних чинників, які призводять до нещасних та травматичних випадків у лісовому господарстві.

Методики, матеріали і результати досліджень. Вальник лісу має найбільш травмонебезпечний вид роботи в лісовому господарстві. Його праця є дуже важкою і напруженою що і збільшує небезпеку для здоров'я. Існує безліч випадків коли дерева під час їх спилювання падають на вальників. Причина цього в тому, що перед спилюванням не проводиться аналіз потенційно небезпечних та аварійних дерев. Для того, щоб уникнути падіння лісу потрібно проаналізувати та виявити такі дерева і спилувати їх першочергово. Для виявлення небезпечних дерев варто використовувати дрони або іншу літаючу техніку, оскільки виявити це з землі не завжди є можливим. Таким чином, вальник та його помічник можуть працювати виключно за наявності засобів індивідуального захисту.

Перед початком звалювальних робіт вальник лісу разом із помічником повинні оцінити небезпеку можливого падіння зламаних гілок і верхівок із звалюваного та стоячих поряд дерев; визначити напрямок безпечного звалювання кожного дерева; перед звалюванням небезпечних дерев попередньо перевірити їх та за можливості зняти завислі гілки, верхівки або ж злами.

Наступними причинами травмування працівників лісової галузі є: відсутність системи колективного захисту працюючих під час здійснення навантажувальних та розвантажувальних робіт лісопродукції у вагони при виконанні робіт на висоті; збільшення крадіжок деревини на території державного лісу [1].

До основних виробничих чинників, що призводять до професійних ризиків в лісовій галузі відносяться наступні види робіт:

- лісосічні роботи – звалювання, трелювання і навантаження деревини, обрізування гілок;
- транспортні – перевезення деревини;
- нижньоскладські – розвантаження та штабелювання деревини;
- деревообробні – розпилювання круглого лісу на пиломатеріали;
- ремонтні – металообробні, зварювальні, шино-монтажні;
- відсутність спецодягу та засобів індивідуального захисту;
- низька трудова дисципліна – робота в нетверезому стані або одночасне виконання декількох видів робіт;
- низький професійний добір (використання працівників не за фахом) [1].

Для зменшення травматизму під час трелювання деревини, її необхідно трелювати за межами небезпечної зони звалювання дерев, тобто на відстані не менше 50 м на рівнинах і 60 м у гірських умовах від місця їх звалювання.

Великий ризик небезпеки існує також під час первинної переробки деревини. Тому, під час розпилювання не варто переступати через колоду чи брус, переходити через напрямні ножі, підтримувати руками чи ногами бокові матеріали в момент допилювання [2].

Якщо під час первинної переробці деревини виник невластивий стук чи шум, перегрілися вали, з'явився дим і запах горілого чи при виявленні металевих предметів у матеріалі, що розпилюється – лісопилну раму слід негайно зупинити.

В процесах механічної обробки деревини можливі випадки пожежі, яка може виникнути через теплоту тертя при перегрівих підшипників вентиляторів, електродвигунів станків при порушенні режиму їх змазки, або ж забрудненні поверхні пилом чи відходами деревини.

Джерелами запалювання під час обробки деревини також можуть бути:

- іскри удару, які утворюються в разі порушення взаємного положення деталей механізмів та за наявності в деревині цвяхів;
- іскри при механічному пошкодженні ізоляції електричних кабелів, підключених до електродвигунів станків;
- короткі замикання несправного енергоустаткування, освітлювальних і силових мереж.

Аби наблизити до мінімуму вище перелічені наслідки травмувань роботодавцям необхідно провести інструктажі з охорони праці на робочих місцях з усіма працівниками та здійснити перевірку знань щодо дотримання правил безпечного виконання робіт. Посилити контроль за дотриманням правил внутрішнього трудового розпорядку та виробничої дисципліни. Не допускати до роботи працівників у стані алкогольного, наркотичного сп'яніння, в хворому або стомленому стані. Забезпечити працівників видачою спецодягу, засобів індивідуального захисту, мийних та знешкоджуючих засобів.

Висновки. Одним з найважливіших критеріїв для зменшення трагічних випадків та травмувань робітників в лісовій галузі є те, що їх фаховий рівень повинен обов'язково відповідати виконуваним роботам. Адже за наявності у працівника лісу певних фахових знань ризик травмування та трагічних випадків значно менший, ніж в працівників без тих же фахових знань.

Література

1. Охорона праці у лісовому господарстві. Навчальний посібник / О. В. Войналович, Є. І. Марчишина, Т. О. Зубок, В. М. Степанишин., 2018. – 570 с.
2. Закон України. «Про правила охорони праці для працівників лісового господарства та лісової промисловості». Електронний ресурс.– <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1084-05>.